

Τουρίστες και επισκέπτες (Ηλίας Λιαμής, Σύμβουλος Ενότητας Πολιτισμού)

Categories : [ΚΟΙΝΩΝΙΑ](#)

Date : 26 Ιουλίου, 2021

Ο Ιούλιος είναι μήνας αποκαλύψεων. Κάτι η ζέστη, κάτι η χαλάρωση των ρυθμών του Χειμώνα, έρχεται και η θερινή άδεια και γίνονται ορατά πολλά απ' όσα μένουν κρυμμένα τους υπόλοιπους μήνες του χρόνου.

Το θέαμα, τις περισσότερες φορές, είναι δυσάρεστο, μερικές φορές μάλιστα και αποκρουστικό. Αυτό ισχύει και για τα σώματα, που η θερινή ζέστη τα ... απελευθερώνει από τα πολλά ρούχα. Ισχύει και για τις κρυφές γωνίες του χαρακτήρα των ανθρώπων, ιδιαίτερα του χαρακτήρα των ανθρώπων των μεγάλων πόλεων. Από αυτές μάλιστα τις τελευταίες... αποκαλύψεις αναδύεται ο χαρακτήρας και η ποιότητα αυτού του ανθρώπινου...χυλού, που καταχρηστικά ονομάζουμε «πόλη».

Μια πόλη σαν την Αθήνα ή σαν τον Πειραιά δεν είναι απλώς ένας χώρος συνύπαρξης. Είναι ένας **χώρος διαμόρφωσης ανθρώπινων ψυχών**, που δεν μπορούν να μείνουν ανεπηρέαστες από αυτό που τις περιτριγυρίζει.



Σε μια μεγάλη πόλη βασιλεύουν υλικά σκληρά και σχήματα άκαμπτα. Βασιλεύει το τσιμέντο και η άσφαλτος, βασιλεύουν οι ευθείες και οι γωνίες. Λίγο πιο έξω, στην εξοχή, ένα δέντρο θ' ανοίξει διάλογο και με την παραμικρότερη πνοή που αέρα. Εκεί, το χώμα είναι πάντα έτοιμο να υποδεχτεί με ευγνωμοσύνη την κάθε ψιχάλα της βροχής. Όσοι προνομιούχοι ζούνε σε κάποιο κατάφυτο προάστιο, βλέπουν τον κύκλο του καιρού να χρωματίζει λουλούδια και ουρανό. Οι πολυκατοικίες όμως μένουν αδιάφορες, ακόμη και στη θύελλα, η άσφαλτος δίνει μια και πετάει με περιφρόνηση στις άκρες της το νερό της βροχής, τα τσιμέντα, δεν βρέθηκε τρόπος ακόμη ν' ανθίζουν. Τα σχήματα και οι κατασκευές εκπέμπουν μια αποκρουστική υπεροψία, μνημεία και αυτά ενός «πολιτισμού», που έχει θεοποιήσει τη δύναμη και την αλαζονική εξουσία.

Δημιουργούμε τις πόλεις που μας αξίζουν ή είμαστε οι μικρές έμψυχες απεικονίσεις τους; Δεν έχει και τόση σημασία. Σημασία έχει πως οι μεγάλες πόλεις φαίνεται να αποτελούν τον καρκίνο του ανθρώπινου πολιτισμού. Η ακαμψία, το πέτρωμα και η στεγανοποίηση φαίνεται να διαποτίζει τις ανθρώπινες ψυχές και να διαμορφώνει ανθρώπους μόνους, σκληρούς και αγενείς. **Η αυτάρκεια δεν έχει λόγους να αναζητήσει κώδικες συνύπαρξης.** Αντιθέτως, έχει λόγους να απομακρύνει τον «πλησίον», που έχει μεταβληθεί απλώς σε έναν ενοχλητικό. **Στις μεγάλες πόλεις η μοναξιά δεν ενοχλεί πλέον. Αντιθέτως, είναι επιθυμητή.**

Οι παρενέργειες της, σωματικές και ψυχικές, είναι υπό έρευνα, όμως ένας Θεός ξέρει πόσες γενεές αστών θα χαντακωθούν μέχρι να βγουν επιστημονικώς έγκυρα συμπεράσματα, να κατασκευαστούν τα αντίστοιχα φάρμακα, να δοκιμαστούν στον πληθυσμό και να φτάσουν στα ράφια των φαρμακείων, ώστε και η μοναξιά να αντιμετωπιστεί ως χρόνια πάθηση.

Ο κάτοικος μιας τέτοιας πόλης θα πάρει κάποτε την άδειά του. Ο κάτοικος της πόλης σε άδεια ονομάζεται «τουρίστας». Δεν ενδιαφέρει τόσο η ετυμολογία της λέξεως, όσο η έννοια που αποδίδεται σε αυτήν ο νεοέλληνας: «Τουρίστας» είναι, μεταφορικά, ο άσχετος, ο αδιάφορος, ο ξένος και συνοδεύεται συνήθως από απαξιωτικό κούνημα του κεφαλιού και τράβηγμα των χειλιών προς τα κάτω.



Μια στρατιά λοιπόν τέτοιων τουριστών, κυριολεκτικά και μεταφορικά, αδιάφορων, τρελαμένων από το τσιμέντο και την ασφάλτο, σκληρών, ρηχών, αχόρταγων καταναλωτών, **ξένων με όλα**, ακόμη και με την ψυχή τους, **κολλημένων στο κινητό και ανήμπορων να επιβιώσουν χωρίς Wi-Fi**, περιμένουν οι μικροί παράδεισοι της Ελλάδας, μήπως και ισοσκελίσουν τον παθητικό ισολογισμό της μακρόχρονης κρίσης. Βασικό χαρακτηριστικό της στρατιάς αυτής είναι **η αγένεια και η αδιακρισία**. Τα περισσότερα μέλη αυτής της στρατιάς θα εισβάλλουν, θα συλήσουν και θα αποχωρήσουν, αφήνοντας πίσω τους ...ιθαγενείς να μαζέψουν τα σκουπίδια τους και να επιδιορθώσουν όσες από τις ζημιές επιδιορθώνονται. Βέβαια, οι ιθαγενείς αυτοί θα χαρούν γιατί **η βιομηχανία της βαρβαρότητας - «τουρισμός» ονομάζεται** - πήγε και φέτος καλά. Άλλωστε, **το αληθινό κόστος αυτού του «καλά» θα το πληρώσουν δυο τρεις γενιές αργότερα**. Δεν θα καταλάβουν, όμως, πως ο καρκίνος των πόλεων καταστρέφει και τα κύτταρα του τόπου τους. Η παιδεία άλλωστε που τους παρεσχέθη, κατασκευασμένη σε πολυτελή υπουργικά γραφεία, φυσικά στο κέντρο του «κέντρου», έχει φροντίσει, ώστε να αισθανθούν και περήφανοι, που η πρόοδος κέρδισε και φέτος ακόμη ένα βήμα, αφού, και νέο κλαμπ φτιάχτηκε, και τους τρόπους της πιο αλλόκοτης διασκέδασης φέραμε

από το εξωτερικό.

Και όμως... κάποιον από τη στρατιά αυτή ίσως να προλάβουν, έστω και για λίγο, να μεταβληθούν από τουρίστες **σε επισκέπτες**. Αν ο όρος «τουρίστες» συνδυάζεται με τον αγενή επιδρομέα, ο όρος «επισκέπτης» φέρνει στο νου το **διακριτικό χτύπημα στην πόρτα και την συνεσταλμένη:**

«Επιτρέπετε;»

Ο διακριτικός επισκέπτης είναι πάντα χαρά για ένα σπίτι. **Θεωρεί τιμή του που τον δέχτηκαν και συγχρόνως αποτελεί τιμή για τους οικοδεσπότες. Ο επισκέπτης σέβεται. Σέβεται το χώρο και τα πράγματα. Σέβεται τα όρια και δεν αισθάνεται να τον περιορίζουν. Αντίθετα, βρίσκει άκρως ενδιαφέρον να ακολουθήσει, έστω και για λίγο, διαφορετικούς ρυθμούς, εμπλουτίζοντας τους δικούς του και ανοίγοντας τη ματιά του σε νέες διαστάσεις και πλατύτερούς ορίζοντες. Έχει την έννοια να μην επιβαρύνει τον τόπο που τον φιλοξενεί και κάνει τους νοικοκυραίους να πουν για αυτόν «χαλάλι ο κόπος της φιλοξενίας».**



Ο επισκέπτης δεν καταναλώνει μόνον τα καλούδια και τις υπηρεσίες στον τόπο που βρίσκεται. Σηκώνει το πέπλο της πρώτης εντύπωσης, γοητεύεται από το πώς η ψυχή των ανθρώπων αποτυπώθηκε στους τρόπους και τα έργα τους, κρεμάει κομμάτια της ψυχής του από τα κλαδιά των δέντρων, αφήνει το νου του να ταξιδεύει στο παρελθόν και αγωνιά για το μέλλον του τόπου, που τον δέχτηκε. Κυρίως ξέρει να συμπονάει και τα ζωντανά και τα άψυχα. Δε διστάζει να μαζέψει το σκουπιδάκι, έστω κι αν δεν το 'ριξε αυτός, έστω και αν δεν ξαναπατήσει ποτέ πια εδώ.

Μια εικονίτσα μου έρχεται στο νου. Δεν είναι βυζαντινή. Δείχνει έναν ξανθό Χριστό με λευκό χιτώνα να κτυπάει διακριτικά μια χοντρή, χορταριασμένη πόρτα. Είναι η γνωστή απεικόνιση του Χριστού, που κρούει τη θύρα τής ψυχής μας. Εγώ όμως στέκομαι σ' αυτήν την εικόνα του Χριστού επισκέπτη. Του ευγενούς και διακριτικού Χριστού επισκέπτη. Στη μορφή Του βλέπω τον διακριτικό μουσαφίρη, γεμάτο σεβασμό στον οικοδεσπότη, που του άνοιξε το σπίτι του. Βλέπω όμως και τον Χριστό - οικοδεσπότη, που πρόθυμα ανοίγει την αγκαλιά του στον ξένο, που έρχεται να βρει

καταφύγιο, παρηγοριά και απλόχερη αγάπη. Στη ζωή μας θα βρεθούμε πολλές φορές, και στη θέση του μουσαφίρη και στη θέση του οικοδεσπότη. Δύο οι ρόλοι, αλλά κοινός τους τόπος **η διακριτικότητα, η ευγένεια και ο σεβασμός. Είναι τα τρία αυτά, σημάδια ενός δρόμου, ίσως του μόνου δρόμου, για να ξαναζωντανέψει η αρχοντιά στα λόγια, η αρχοντιά στους τρόπους, η αρχοντιά στη φιλοξενία, η αρχοντιά, που τόσο μας έχει λείψει.**

Με αυτή την αρχοντιά περιμένουν οι γωνίες αυτού του επίγειου παραδείσου, της Ελλάδας μας, να τις επισκεφτούμε και να τις σεβαστούμε. Αν προλάβουμε να αποτοξινωθούμε από τους ρυθμούς μιας ολόκληρης γωνιάς, θα διδαχτούμε ξεχασμένα μυστικά του τοπίου και των ανθρώπων -δυστυχώς όχι πια πολλών- της υπαίθρου και των νησιών μας. Μυστικά που θα σταθούν δίπλα μας στις χειμωνιάτικες μέρες του ερχόμενου Χειμώνα και θα κάνουν φωτεινότερες τις σχέσεις μας και την καθημερινότητά μας.

(Πηγή: pemptousia.gr)